

पयःफेनौ स्त्री पयः दुग्धमिव फेनमस्याः गौरा० डीप् ।
दुग्धफेन्यां राजनि० ।

पयश्चय पु० इत० जलपूरे जटा० ।

पयस् न० पा-पाने कर्मणि क्यञ्त् इकारश्चान्तादेशः । १दुग्धे
२जले च मेदि० ३सद्ये ४रात्रौ च निघण्टुः ।

पयस्य प्रसृतौ (परिमाणविशेषे) कण्डा० अक० सेट् । पयस्यति
अपयसीत् ।

पयस्य ति० पयसो दुग्धस्य विकारः तत्त हितं वा यत् ।
१दुग्धविकारे दध्यादौ अमरः । २दुग्धहिते ति० श्विङ्गले
पु० शब्दच० । ३दुग्धिकायां ५क्षीरकाकोल्यां हस्तर्य-
क्षीरिकायां च स्त्री मेदि० । ७अर्कपुष्पिकायां रत्नमाला
दकुटुम्बिनीशुणे राजनि० । ८आभिजायाम् हेमच० ।

पयस्वत् ति० पयस्+अस्वयं सतप् सस्य वः सान्तत्वान् न
पदकार्यम् । १जलविशिष्टे स्त्रियां डीप् । २नद्यां स्त्री
व० व० निघण्टुः ।

पयस्वत् ति० पयोऽस्वस्य यलच् सान्तत्वात् न पदकार्यम् ।
१जलयुक्ते । २क्षामे पुंस्त्री राजनि० स्त्रियां जाति-
त्वात् डीप् ।

पयस्मिन् ति० पयोऽस्वस्य विनि न पदकार्यम् । १पयोवि-
शिष्टे स्त्रियां डीप् । २नद्यां श्वेत्वां ४रात्रौ च मेदि० ।
५काकोल्यां ६क्षीरकाकोल्यां ७दुग्धफेन्यां दक्षीरवि-
दार्यां ८क्षाम्यां राजनि० । १०जीवन्तानां भावप्र० ।

पयाय आत्मनः पय इच्छति क्यङ् नामधातुः आ० अक० सेट्
वा सञ्ज्ञेपः । पयायते पयस्यते ।

पयोगल पु० पयो गलति यस्मात् गल-अपादाने क । १य-
नोपले (करका) २क्षीमे च शब्दमा० ।

पयोग्रह पु० पयसो दुग्धस्य ग्रहः ग्रह आधारे क्यच् ।
यज्ञिने पात्रभेदे । कात्या० श्रौ० १०।२।१३ ।

पयोधन पु० पयसा धनो निविडः । वर्षोपले हारा० ।

पयोजन्मन् पु० पयसो जन्म यस्मात् । १मेघे शब्दमा० ।
२सुस्तके च ।

पयोद् पु० पयो दधाति दा-क । १जले मेघे २सुस्तके च
३यदुन्धपपुत्रभेदे हरिवं० ३० अ० ४कुमारानुचरमात्रभेदे
स्त्री भा० श० ४७ अ० ।

पयोधर पु० पयो दुग्धं जलं वा धरति धृ-क्यच् इत० । १मेघे
२क्षेत्रे अमरः ३सुस्तके च ४कोषकारे ५नारिकेले ६कशे-
रके च मेदि० । [ति० उणा० ।

पयोधस् पु० पयो दधाति धा-अद्यन् । १सुस्तके २जलधारे

पयोधारा स्त्री इत० । १जलानां धारायाम् । पयसां धारा
यत् । २नदीभेदे हरिवं० २१३ अ० ।

पयोधि पु० पयो धीयतेऽस्मिन् धा-आधारे कि उप० स०
सुस्तके राजनि० । [राजनि० ।

पयोधिक न० पयधौ तदुपरि कायति कै-क । सुस्तकेने
पयोनिधि पु० पयांसि निधीयन्ते यत् नि-धा-आधारे कि
उप० स० । सुस्तके । [सुस्तके च ।

पयोमृच् पु० पयोमृच्चति मृच-कृप् । १जलमृचि मेघे
पयोर् पु० पयोजलं सेवने सुखनिस्त्रवजलं राति रा-क ।
१खदिरं शब्दार्थ० । २जलदायिनि ति० ।

पयोमृता स्त्री पयःप्रधाना मृता । क्षीरविदार्यां राजनि०
पयोवाह पु० पयो जलं वहति वह-क्यच् उप० स० । १मेघे
२सुस्तके च ।

पयोव्रत न० पयः तत्पानमात्रं व्रतम् । १दुग्धपानमात्रे
व्रतभेदे तच्च तिरातादिषाध्यं सत्स्यपु० उक्तं यथा
“पुण्यां तिष्ठिं समासाद्य युग्ममनरादिकम् । पयो-
व्रतस्त्रिरात्रं स्यादेकरात्रमथापि वा” ५२ अ० तदुद्विष्टं
प्रायश्चित्तात्मकं काश्यप्य मनुः ११।१४४। द्वादशाहसाध्यं त्व
विष्णु व्रतभेदः भाग० ८।१६। पयस्तत्पानं व्रतमस्य । २यज्ञ
दीक्षितव्रतभेदे शत० ब्रा० ८।५।१।

पयोष्णिजाता स्त्री । पयोष्णी जाता यस्याः पुष्णी० । सर-
स्वत्यां नद्यां राजनि० ।

पयोष्णी स्त्री विन्ध्याचलदक्षिणस्थे नदीभेदे “पयोष्णी
सबिलं रुच्यं पवित्वं पापनाशनम् । सर्वामयहरं
सौख्यबलक्रान्तिप्रदं लघु” राजनि० । “एष विन्ध्यो
सहायैः पयोष्णीयं सुस्तके । आश्वमास महर्षीणां
बहुमूलफलान्विताः । एष पन्था विदर्भाणामसौ
गच्छति कोसलाम् । अतः परश्च देशोऽयं दक्षिणे दक्षि-
णापथः” भा० व० ६।१ अ० ।

पर ति० पु०-भावे अण्, कर्त्तरि अच् वा । १अन्यस्मिन्
भिन्ने २उत्तरे ३दूरे ४सीमापरिच्छिन्ने ५अत्रे च
६भोक्ते ७केवले ब्रह्मणि च न० “दे ब्रह्मणी वेदितव्ये
परञ्चापरमिति” श्रुतिः । दशतु १ पु० । अस्य व्यवस्थायां
सर्वनामता छिन्त्योर्जसि च वा परस्मात् परात् । परे
पराः वा । यत् परत्वेऽपि व्यवस्थानोधनात् सर्वनामता ।
८ब्रह्मण आयुःकाले च पु० “कालसंख्यां समासेन पूर्वा-
र्द्धं द्वयकल्पिताम् । स एव स्यात् परः कालस्तदन्ते परिपू-
र्यते । निजैन तस्य मानेन चायुर्वर्षशतं स्मृतम् ।